

Интервю с Георги Лозанов

Водеща Лили Маринкова:

През седмицата председателят на Съвета за електронни медии доцент Георги Лозанов призова за балансирано отразяване на предизборната кампания в медиите и, разбира се, подписа споразумение... подписаха споразумение двете организации, Централната избирателна комисия и Съветът за електронни медии, в този дух. Разбира се, това заслужава да бъде обяснено, тъй като мярката, стандартът може да бъде посочен. И кои са вашите най-големи опасения, доцент Лозанов?

Георги Лозанов:

Да, действително имам известни опасения. Първо обаче да кажа, че аз това, че призовавам, няма особено значение. Има значение, че съществува такава европейска препоръка за балансирано и равнопоставено отразяване на кандидатите в кампанията, която е един от, така, авторитетните документи на Европейския съюз, в предизборна ситуация става дума. И тази препоръка, общо взето, големите медии в България, електронни, години наред при различни избори спазват. Но понеже последната година се забелязва една тенденция – медиите, електронните медии, включително големите телевизии, или по-големите, хайде така да кажа, да заемат политически позиции, отделни водещи, отделни предавания да се превръщат в партии. И затова имам безпокойството да не би този път, и то точно за евроизбори, да не успеем да спазим препоръките на Европейския съюз и да изберем евродепутати, така да се каже, срещу европейските ценности за медийно поведение. Затова специално поставих акцент на това. Имам доверие в българските медии, разбира се, много вярвам, че няма да се случи така. Имаме мониторинг... и това беше темата на споразумението, което подписахме с ЦИК. Впрочем за първи път това вече е изискване на законодателя към нас. Досега го изпълнявахме като част от обществения ни ангажимент. Сега вече трябва да правим този мониторинг. И този мониторинг почти математически ще може да покаже дали и по какъв начин от отделните медии е имало политическа...

Водеща:

А когато покаже, какво следва, следват някакви санкции, предполагам, които медиите.

Георги Лозанов:

Не, не, нищо не следва за търговските медии. Законът им позволява да заемат всякакви позиции, политически. Но, разбира се, има нещо, което се нарича репутация, има нещо, което се нарича доверие, има добри европейски практики. Аз пак казвам, какво значи да произведем евродепутати срещу европейските ценности на медийното поведение? То тогава това фактически дали е... Какво да кажа, дали това са победителите тогава в тази кампания и дали не отпадналите от кампанията са всъщност истинските победители, ако тази кампания е текла някак си обратно, срещу европейските ценности? Но нека така да кажем – да спи зло под камък. Не искам да мисля върху тези хипотези. Вярвам, че медиите, големите медии ще се... и този път ще имат балансиран тон.

Водеща:

Кои обаче отровни практики следва да покажем, да приложим към това, че това е злината? И нещата не стават ли сложни, защото знае се, че в компрометирането, в

тази воля за очерняне на противника могат да бъдат използвани новите медии, чрез мрежата това да стане, и тогава, и тогава големите медии казват - не бях аз пръв, аз само цитирам?

Георги Лозанов:

Ами, да, на територията на новите медии има редица, какво да кажа, обезпокоителни явления и плашещи, както впрочем и много повече свобода, което винаги е окуражаващо. Но традиционните медии затова са традиционни, затова са медии на доверието и авторитета, който все още новите медии нямат, за да могат да не се поддават на тези практики, да не продължават тези практики, да не става тяхно продължение. Защото електронните медии, традиционните, телевизиите и радиопрограмите, са обект на регулация, на закон, на специално внимание заради вече десетилетното влияние, което имат върху аудиторията най-влиятелните медии... докато интернет няма регулация. Така че в интернет в последна сметка може всичко, докато традиционните медии, вие, да не говорим за обществените медии, аз по отношение на тях нямам такива притеснения, но не може да си го позволят, просто не могат да си го позволят, ако искат всъщност да не загубят основната си привилегия в конкуренцията с новите медии, това, че са медиите на доверието и качеството все още.

Водеща:

Това, което плаши, от което се опасявате, вероятно са някои активни мероприятия, свързани с очернянето на кандидатите, нали така?

Георги Лозанов: Не, това е. . . то това е проява на това. Надявам се, че този път няма да се стигне. Освен това, знаете ли какво, нещо, което малко ме успокоява и даже ми дава частична надежда, че процесът може да тръгне в обратна посока, е, че все пак това са евроизбори. Кандидатстват хора, които в последна сметка чрез този вот ще излязат от тук, ще се освободят от местните нрави, включително и политически, и ще влязат в една друга институционална среда, където има друг тип политическа култура и т.н. Така че това ще са кандидатите. През тях ще стане основното говорене. И аз се надявам, че те вече ще започнат да говорят малко по-европейски, в смисъла на европейските институции. И така може чрез тази кампания. . . (не се разбира - бел.ред.) поначало да се поправи или да започне да се поправя нашето политическо говорене, което в последната година стигна почти до физическа разправа, до такава степен стана враждебно и компроматно.

Водеща:

Разбира се, в този ред най-неблагоприятно е, когато много се лъже в тези дискусии и се поднасят фатални неистини. Това е още по-грозно.

Георги Лозанов:

Това, за щастие, за щастие, не може да бъде обект на регулация и на наша грижа, защото, така, СЕМ не е министерство на истината, ние не регулираме медиите от гледна точка на истина и неистина. Това, това е оставено на свободния медиен дебат. И ако, разбира се, накърни нечий интереси, до съд се стига.

Водеща:

Разбира се, че изглежда също така несправедливо доколкото обществените медии са държани в някаква изкуствена реалност. Те са нещо като литературата по времето на соцреализма. Знае се, че там тежи някаква положителност, някаква невзрачност, няма място за много сблъсъци, а тази роля е запазена територия, сблъсъкът, остротата, за частните медии. Това не е ли неравна битка?

Георги Лозанов:

Ами, в някакъв смисъл, ако говорите за предизборна ситуация, наистина върху обществените медии тежат много повече регламенти, отколкото върху частните, които регламентират в последна сметка изолират журналистиката, редакционната независимост като мотивация по време на кампанията, точно когато практически журналистът като посредник между политиците и избирателите е най-важен. И това е много голям парадокс на нашата нормативна база, която ние непрестанно се опитваме да оправим чрез някакъв тип изводи след всички избори. ОССЕ се намесва в техните доклади в същата посока. Но това все не става. Единственото добро, което се получи с тази... с новия Избирателен кодекс, е, че поне платената част от кампанията медиите са длъжни да означават... Преди даже не знаехме до къде е журналистиката, от къде е PR-ът и къде е рекламата. Всичкото беше в един голям куп. Сега се надявам поне, че това ще стане в някаква степен отчетливо, така че малко повече да имат тежест... (не се разбира - бел.ред.)... гласове, когато това виждаш, че не е платена публикация или не е платено интервю или каквото е, а е израз на свободния избор на медиите. И аз мисля, че тук има малко и излишен страх от страна на самите медии да не влязат в някакви конфликтни... конфликти и противоречия. Могат да проявяват повече смелост в това те да правят своя избор кого да поканят, по какъв начин да се водят тези... тази политическа комуникация преди избори, а не да оставят политиците да решават вместо тях, разбира се, като, пак казвам, спазват плурализма, който пък на обществените медии е... Защото за съжаление аз бях свидетел тук напоследък на отклонение от плурализма и в обществените медии. Вие знаете, че съветът реагира.

Водеща:

Сега за нещо от изявлението на българския президент преди изборите. Неговата теза е, че има интерес хората да бъдат отдръпвани, постоянно да бъдат отдръпвани от политиката и да не гласуват. То всъщност, ако нещата са отворителни, или пък са като само между посветени свади между хора, които се дебнат, това е достатъчно отблъскващо. И все пак, кой стои зад този интерес за деполитизиране на обществото?

Георги Лозанов:

Аз не знам дали... Не мога да коментирам това. В смисъл не знам какви точно конкретни факти и реалности има предвид президентът, когато прави този извод. Нищо чудно тези избори например, евроизбори, да са много по-активни, да има много по-голяма избирателна активност, отколкото традиционно има в евроизбори, защото тъкмо чрез тях хората ще се опитват да си решат политически въпроси, вътрешнополитически въпроси, и тези избори изведнъж да се окажат в това отношение, така, изненадващи стимул за избирателна активност. Иначе, ако говорим за общото разочарование от политическата класа, няма никакво съмнение. Но нашето общество започна да свиква с това, че живее в ситуация, в която по-голямата част от него не е политически представена. Просто никой не изразява... очакванията и интересите на по-голямата част от обществото. И така фактически има един вот на по-малката, по-активната, а често пъти и под формата на един или друг сценарий организирана част, която чрез политически вот взема властта. Но това е, какво да ви кажа, това е една обща рамка, в която тече, в която тече животът, и това, за да се поправи, трябва да се поправи първо политическото говорене. Както казах, дай, боже, от тези избори това да започне, макар че не е много вероятно, след това оттам да се промени отношението към политиците и т.н., и т.н.

Водеща:

Това. . .

Георги Лозанов:

Такива големи задачи, такива големи задачи е трудно да възлагаме на едни избори.

Водеща:

И все пак, тъй като ситуацията е патова, бихме искали да предизвикаме гражданите, гражданите, както беше в началото на демокрацията, да бъдат активни гражданите. Сега, един...

Георги Лозанов:

Ама, точно така. Освен улицата и урните, това са двата инструмента, с които... можеш, така да се каже, да поправиш социалния свят, в който живееш.

Водеща:

Повече за цифровизацията не може да кажем, освен това, че тя била изостанала, а всъщност, че хората не разбират, хората не разбират кой я изоставя.

Георги Лозанов:

Изостанала или изоставена, защото може и така да кажем.

Водеща: Изоставена, да.

Георги Лозанов:

Не знам. Ами, не, цифровизацията, вижте какво, тя се осъществи в България технологично и ние изключихме аналоговия ефир сравнително навреме, не последни в Европейския съюз, както често се случва. Но за съжаление тези преносни мрежи, които се изградиха, дори тези, които действат само на първия етап, няма достатъчно мотивация, в бизнес план, чисто бизнес план, търговските медии да разпространяват своите програми. Така че има реалния риск да има мрежи, по които нищо да не се разпространява. А това значи до голяма част от хората, които нямат възможност да си позволят платена телевизия, да бъдат лишени от телевизионно съдържание, което е сериозен социален проблем. Това е подобно на здравеопазването – ако не можеш да си платиш спешната помощ, това не значи, че ще те оставят на улицата, както не може, ако нямаш пари да платиш на детето си образованието, то да остане неграмотно, и т.н., т.е. има тук нужда от намеса на държавата. Досега това не се е случило или поне се случи в много малък, така, вид. Държавата плати една информационна кампания, която не беше достатъчно ефективна, всички видяхме, за цифровизацията и част от декодерите. Това беше намесата, а пък държавата трябва да влезе в тази ситуация и най-малкото да създаде един работещ модел, така че по тези мрежи да има кой да разпространява безплатно съдържание телевизионно. И всичко сега, този проблем се завъртя около това, че Би Ти Ви иска да оттегли две от програмите си, които досега разпространява цифрово и да остане само с основната си програма, която да се разпространява цифрово. Което е един конкретен проблем, пред който се отрази това, че фактически ние доста сме си крили главата в пясък, ако мога така да кажа, твърдейки, че има цифровизация в България, а то има само като технологични възможности, но като мотив, като културно основание и бизнес основание някой да разпространява тези програми, стана ясно, че такива основания няма или няма достатъчни. Това беше отдавна тема. Ние сме предупреждавали експертно за това, но някак си така минаваше между другите, под общото. Често пъти патетично говорим за цифровизацията, а сега се изправихме очи в очи с този тежък проблем, който разбира се, нито е по компетентността, нито е по силите на СЕМ. А трябва институциите на държавата, които се грижат за преноса, за това да го организират като бизнес модел да се намесят сериозно.

Водеща:

Това също е по линия на европейската интеграция, трябва да се каже отново.

Георги Лозанов:

Това е един социален проблем, съвременен, част от нашата европейска интеграция. Това не е тук нещо самovolно хрумнало на някого. Така че просто трябва да, държавата, понеже е член на Европейския съюз, да намери механизми, при това тези механизми не са толкова трудни и не са непременно свързани с даване на много пари.

Водеща:

Ама не държавата, а правителството? Нали, това е конкретно по негово.

Георги Лозанов:

Ами, правителството, министерството, всички които са в сферата на разпространението на телевизионно съдържание.

Водеща:

Благодаря.

Георги Лозанов:

СЕМ се занимава, както знаете, с регулация на самото телевизионно съдържание. В това отношение ние, изключително обилно лицензирахме цифрови, дадохме цифрови лицензи на 31 програми, а в момента от тях само 11 са качени на мултиплекс. Тоест има много съдържание, което е готово да се разпространява така, стига хората да имат мотив да дадат програмите си за цифрово разпространение.

Водеща:

Това не се случва пак по някакви такива търговски съображения?

Георги Лозанов:

Не, то има търговски, защото ние тук в този случай говорим за търговските медии. Търговските медии, както си личи от името, това е мотив, който не бива да бъде в никакъв случай подценяван при тях. Разбира се, ние апелираме към техния обществен ангажимент, особено големите медии, освен търговски интерес, защитават и интересите на обществото. Но законът в крайна сметка им дава право по търговски съображения да се откажат от лицензи, които смятат, че е неизгодно да ги разпространяват по един, или друг начин.

Водеща:

Благодаря за вашето участие.